

Nikolina Šimetin Šegvić

J. W. BURROW

(1935.-2009.)

povijest

John Wyon Burrow, britanski povjesničar, umro je 3. studenog 2009. godine. Njegova djela, *Evolution and Society: A Study in Victorian Social Theory* (1966.), *A Liberal Descent: Victorian Historians and the English Past* (1981.), *Gibbon* (1984.), *The Crisis of Reason: European Thought, 1848.-1914.* (2000.), naznačuju njegovu profesionalnu preokupaciju – intelektualna povijest 18. i 19. stoljeća, s naglaskom na viktorijansku Englesku.

J. W. Burrow rođen je 4. lipnja 1935. godine. Većinu svog djetinjstva proveo je u Devonu, a školu je pohađao u Exetru, uvijek ističući svoje devonške korijene.¹ Godine 1954. dobio je stipendiju za Christ's College na Cambridgeu (1954.-1957.) za studij povijesti, a kasnije i stipendiju za istraživanje na istom sveučilištu. Ondje je bio u prilici čuti neke velikane engleske povijesne znanosti, poput Isiaha Berlina.² Svoj znanstveni interes za intelektualnu povijest razvija odmah te se tako nalazi marginaliziran unutar struke kojom dominiraju „samouvjereni i tvrdoglavi“ povjesničari političke i institucionalne povijesti.³ Pod utjecajem svojih mentora, Kitsona Clarka, koji je proučavao viktorijanske teorije socijalne evolucije i J. H. Plumba, mladi se Burrow polagano usmjeruje užem interesu – području intelektualne povijesti 19. stoljeća.⁴ Tako 1966. izdaje svoju

debitantsku knjigu *Evolution and Society: A Study in Victorian Social Theory*. U njoj se Burrow vrlo hrabro odupire dominantnom naglašavanju Darwinovih teorija stavljajući naglasak na Henryja Mainea i Herberta Spencera. Burrow traži „kulturni identitet“ viktorijanskog doba, a preko njega dolazi i do povijesti antropologije pod okriljem pionira Johna Lubbocka, J. F. McLennana i E. B. Tylor, njegova glavnog protagonista.⁵ Nadovezuje se na misli Talcotta Parsonsa tražeći kod Herberta Spencera odgovore na ključna pitanja „viktorijanske znanosti“.⁶ Istovremeno, od 1963. godine radi i na novoformljenom Sveučilištu East Anglia. Godine 1982. postao je profesor intelektualne historije na Sveučilištu Sussex,⁷ na kojemu se nalazi od 1969. godine.⁸ Naime Sussex je u 1970-ima bio plodno tlo za nekoga poput Burrowa, intelektualca sa širokim, ali istančanim intelektualnim i književnim ukusom, koji se želio baviti nečim, tada još, *neubičajenim*. Godine 1980. John Burrow postao je i član Britanske Akademije.⁹ Pomogao je i pri utemeljenju postdiplomskih studija intelektualne historije na Sussexu te je ovo sveučilište učinio vodećim na tom polju.¹⁰ Pripadao je tzv. *The Sussex School of intellectual history*, grupi povjesničara okupljenoj oko projekta *That Noble Science of Politics: A Study in Nineteenth-Century Intellectual History*, čiji je istoimeni zbornik izdan 1983. godine.¹¹ Ovaj projekt rezultat je zajedničkih znanstvenih interesa, ukusa, predavačkih dužnosti,¹² ali i prijateljstva¹³ te ujedno predstavlja vrhunac suradnje skupine povjesničara *Sussex School*.¹⁴ Proučavajući političko okruženje engleskog 19. stoljeća, pišu jednu intelektualnu povijest viktorijanskog parlamentarizma, dokazujući pritom kako su neke aspiracije stavljanja razvoja političkih znanosti u Engleskoj 19. st. pogrešne.¹⁵ Djelo Collinija, Wincha i Burrowa ističe se jer obezvrijeđuje praksu legitimiranja preko prikazivanja prošlih događaja u svjetlu sadašnjeg stanja u znanosti.

Ustvrđili su da je pogrešno valorizirati intelektualne sustave iz prošlosti prema oblicima sadašnjih znanstvenih konsenzusa te da takav rad dovodi do svojevrsnog rekonstituiranja prošlosti. To rekonstituiranje rezultira zanemarivanjem prošlih kategorija i koncepata – ustvari dovodi do teleološkog shvaćanja intelektualne povijesti po kojoj se prošli modeli nužno moraju dovesti u vezu sa sadašnjim modelima.¹⁶

Međutim, s vremenom je i sam Burrow svoj interes proširio. S područja socijalne i političke misli prelazi na temu kulture u viktorsko doba, a zatim i još šire područje historiografije.¹⁷ Krajem 1970-ih tome se dodaje i njegov doprinos povijesti engleske književnosti koji se manifestira pogotovo u radu na zborniku *The Victorians* iz 1978. za koji piše članak *The sense of the past*, pronalazeći shvaćanja prošlosti kod Carlylea (i njegova djela *Past and Present* iz 1843.) i refleksije tih shvaćanja na širem literarno-umjetničkom području, od Dickensa do Ruskina.¹⁸ No, to je bila svojevrсна najava onoga što će Burrow gotovo u potpunosti razraditi u knjizi *A Liberal Descent: Victorian Historians and the English Past* (1981.), analizirajući ključne povjesničare viktorskog perioda – Macaulaya, Stubbsa, Freemana i Froudea te njihov najčešće optimističan stav prema naciji i konstitucionalnoj vlasti. Za tu mu je knjigu iste godine uručena i Wolfson nagrada za povijest.¹⁹

Burrow i sredinom 1980-ih te 1990-ih nastavlja pisati knjige vezane za intelektualnu povijest 19. i 18. stoljeća, tražeći uvijek isponova utjecaje povjesničarskih teorija na intelektualne i kulturne svjetonazore romantičarske Engleske i Europe. Godine 1988. dodijeljen mu je počasni doktorat na Sveučilištu u Bologni.²⁰ Oxford je, utemeljenjem Katedre za europsku misao, otvorio prostor za daljnju Burrowovu sveučilišnu karijeru koji mjesto predavača na toj katedri prihvaća 1995. godine. No, kontroverze oko financiranja Burrowova mjesta na kraju su dovele do povlačenja istoga te ga umirovile 2000. godine, što je morao prihvatiti s trajnim žaljenjem.²¹ Od 2000. godine ponovno je zaposlen na Sussex sveučilištu i to kao *Research Professor* intelektualne historije što ostaje do svoje smrti.²²

John Burrow bio je osobenjak. Iako predan svom poslu, nije volio pisati radove za znanstvene časopise niti se referirati u svojim bilješkama na tuđe misli, unatoč tome što ih je proučavao.²³ Metodologiju Burrowova rada možda najbolje oslikava njegovo posljednje djelo *A history about Histories. Epics, Chronicles, Romances and Inquiries from Herodotus and Thucydides to the Twentieth Century*. Djelo izdano prvi put 2007. godine napisao je u mirovini. Prema naslovu, reklo bi se, još jedan pregled razvoja historiografije. No, ovaj je drukčiji od brojnih postojećih i izazvao je različite ocjene; dok će se nekima svidjeti jedan selektivni prikaz razvoja povijesne znanosti, drugi će upravo to osuditi. Dakle Burrow iznosi pregled razvoja historiografije od njezinih početaka do najnovijih vremena. No, zašto ovaj pregled ne može biti primarni udžbenik jednog kolegija iz historiografije? Knjiga ima ukupno 552 stranice, a od toga na prvo razdoblje historiografije, ono antičko, otpada prvih 179 stranica, a s renesansom završava na 299. stranici. Dakle posljednje 253 stranice obuhvaćaju razvoj historiografije od 16. stoljeća do današnjih dana, dok su samom 20. stoljeću posvećene 53 stranice. Navedeni „stranični“ omjeri daju uvid u stanje zbog kojeg se stalno javljaju kritičari, a nastavljaju se na izrazitu selektivnost koju karakterizira ovaj pregled. Primjerice, iako je posvetio velik dio antičkoj historiografiji, kasnije ne spominje Theodora Mommsena. Od povjesničarki se dotiče samo Ane Komnen i Natalie Zemon Davis, a izostavlja npr. Lynn A.

Hunt, povjesničarku uz koju se nedvojbeno veže novo strujanje u historiografiji, a to je „nova kulturna historija“. Nema tu ni Mabillona, Droysena i Monoda, Seignobosa i Langloisa, Henryja Th. Bucklea ili Johna R. Greena. Međutim, treba nadići razinu traženja nedostataka, jer već na prvim stranicama čitatelju je jasno da ova knjiga ne može i ne pretendira biti opći pregled kakav je *Companion to Historiography*. Burrow je intelektualni povjesničar i već po njegovu profesionalnom razvoju vidljivo je da nije radio izvan okvira vlastitog znanstvenog interesa. Stoga on nastoji istaknuti specifičan razvoj povijesne znanosti, historiografije, preko odabranog prikaza intelektualne misli. Namjerno nije navedeno *odabranog prikaza* razvoja *intelektualne misli*, jer upravo ovaj specifičan pregled dokazuje kako misao nije kategorija koja se isključivo razvija, odnosno napreduje tijekom vremena. Ona je uvijek tu, a Burrow iznosi kategorije koje su mu na prvi pogled zanimljivije, ali zapravo ne radi povijest historiografije, već povijest povijesti (pl., *histories*, op. a.) i samim naslovom daje odgovor kritičarima; piše povijest spoznaja, dakle ideja i na njima vrši selekciju. Tako će, primjerice, opširnije izvijestiti o Huizingi nego o Burckhardtu.²⁴ Huizingu proučava u konekstu *Annales*, kao povjesničara koji je najviše utjecao na njihov razvoj. Proučavajući povjesničare oko časopisa *Analā*, zaustavlja se na Braudelu i Arièsu. Zanimljivo je, cijelo vrijeme ističe kulturnu historiju i odnos tih povjesničara prema njoj, iako je kulturna historija dominantnija i zapaženija od treće generacije povjesničara oko *Analā*. Time je još jednom pokazao što ga zapravo zanima i što je prisutno u njegovom istraživačkom radu, a to je kulturna historija preko koje dolazi do intelektualne. Burrow jednostavno želi dati smisao iskustvu čitanja tih povijesti i prikazati ono što je *zabavno* u njima,²⁵ tj. zašto su baš taj dio povijesti pojedini narodi izabrali i zabilježili te kako su je istražili i prezentirali.²⁶ Nije ga zanimala „treća razina“, koju su otkrivali mlađi povjesničari u Francuskoj, dovoljno mu je bilo zabaviti se izvorištima – Febvreom, Blochom i Braudelom. Tako naizgled površna knjiga, ako se čita bez predrasuda i pažljivije, otkriva ponekad i jednom rečenicom bit neke od struja historiografije. Moglo bi se reći da nije u pitanju samo Burrowov profesionalni razvoj, već je i njegov karakter imao udjela u oblikovanju ovog djela, što potvrđuje i njegov kolega i prijatelj Stefan Collini koji je za Burrowa rekao da je najviše od svega bio zabavan.²⁷ Ipak, sam autor napominje da je ovo jedan od načina na koji se može razumjeti povijest.²⁸

Burrow je volio izazove. To dokazuju, osim odabira polja historiografije, i teme koje je obrađivao. Primjer je njegovo kraće djelo izdano 1985. godine, *Gibbon* (177. str.). Riječ je o prikazu lika i djela Edwarda Gibbona, engleskog povjesničara, koji je pisao o antičkom Rimu, a najznačajnije mu je djelo *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*, izdavano između 1776. i 1788. godine u šest svezaka.²⁹ Gibbonovo je djelo specifično, a time ujedno i izrazito teško za kritičku obradu jer bilješke piše na zanimljiv način. Naime, one se ne nalaze na dnu stranice (pr. današnje *footnotes*), nego oko cijeloga teksta pa ih je teško razlučiti od primarnog teksta.³⁰ Iako se nije najbolje snašao u tumačenjima vezanima za antičku povijest,³¹ Burrow u ovom djelu zapravo promatra Gibbona kao osamnaestostoljetnog intelektualca te proučava sklop njegovih misli. Naime, on ovo, na prvi pogled možda kaotično djelo, sistematički razvrstava u četiri skupine koje dominiraju Gibbonovim radom: Rim, kršćanstvo, barbarizam i civilizacija. U svakoj od tih skupina analizira njegov stil u osamnaestostoljetnom literarnom kontekstu s interpretacijama Gibbonova viđenja

prošlosti. Osim toga, u njegovu jeziku i stilu traži utjecaje koji nisu engleski te jasno pronalazi utjecaje francuske kulture u njegovu pisanju, iako nije proučio nijedno Gibbonovo djelo napisano na francuskom.³² Ovime je dokazao da je uz 19. stručnjak i na području 18. stoljeća na kojem je upotrijebio jednaku metodologiju rada, tražeći veze između povijesti i književnosti.

Moguće je povući paralelu između dva opisana Burrowova djela, *A History of Histories* i *Gibbon*. Naime, proučavajući povijest, Burrowov glavni cilj je izdvojiti mislioce za koje smatra da su utjecali na razvoj misli te zatim uočiti na koji su način vidjeli i proučavali vlastitu prošlost. To je Burrowova stalna preokupacija; istraživanje vrijednosti i granica metafora „prislušivanja razgovora o prošlosti“, prezentirajući jedinstvenu povjesničarevu ulogu kao posrednika o razmišljanju u prošlosti između nekadašnjeg i sadašnjeg čitatelja određenog djela.³³

Burrow je bio sljedbenik redefiniranja intelektualne historije, koje je omogućila *Sussex School*. Opirući se ustaljenom predlošku intelektualne historije kao prvenstvenom prikazu razvoja političkih ideja koje su posljedice ekonomskih i društvenih kretanja, ovi povjesničari nastoje „otežati“ grupiranje svojih djela pod političke, ekonomske ili društvene znanosti. Za njih intelektualna historija nema identitet koji teži specijalizaciji. Jer, kako su napisali u prologu za japansko izdanje zajedničkog djela *That Noble Science of Politics: A Study in Nineteenth-Century Intellectual History*, intelektualna historija ne može biti izjednačena s historijom koju zaokuplja jedan predmet ili disciplina te zbog toga ne može biti smanjena na jednu metodologiju ili vokabular.³⁴

Donald Winch oprostio se od svog kolege i prijatelja mislju da će Burrow „u svakoj budućoj povijesti ovog Sveučilišta biti spomenut kao osoba čija je karijera potvrdila fluidnost ranih struktura i posebnost onoga što je u tim okvirima moglo rasti“.³⁵ Stoga J. W. Burrow predstavlja jednog od najznačajnijih britanskih intelektualnih povjesničara, predvodnika intelektualne historije koja nije podložna disciplinskoj specijalizaciji.

IZBOR IZ BIBLIOGRAFIJE:

The History of Prittlewell Priory. Public Libraries and Museum Committee, County Borough of Southend-On-Sea, 1953.

„Evolution and Anthropology in the 1860's: The Anthropological Society of London, 1863-71“, *Victorian Studies* 7/2 (1963.), 137.-154.

Evolution and Society: A Study in Victorian Social Theory. Cambridge University Press, 1966.

Ur., John W. Burrow. *Wilhelm von Humboldt, The Limits of State Action*. Cambridge University Press, 1969.

A Liberal Descent: Victorian Historians and the English Past. Cambridge University Press, 1981.

Burrow, J. W., Stefan Collini, Donald Winch. *That Noble Science of Politics: a Study in Nineteenth-century Intellectual History*. Cambridge University Press, 1983.

Gibbon. Oxford University Press, 1984.

Ur., *The Origin of Species by Means of Natural Selection or the Preservation of Favoures Races in the Struggle for Life*. Penguin, 1985.

Whigs and Liberals: Continuity and Change in English Political Thought; The Carlyle Lectures, 1985. Oxford: Clarendon Press, 1988.

„Victorian Historians and the Royal Historical Society“, *Transactions of the Royal Historical Society* 39 (1989.), 125.-140.

The Crisis of Reason: European Thought, 1848-1914. Yale University Press, 2000.

History of European Ideas. Pergamon Press, 2002.

A History of Histories. Epics, Chronicles, Romances and Inquiries from Herodotus and Thucydides to the Twentieth Century. Knopf, 2008.

BILJEŠKE

- 1 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.).
- 2 Stefan Collini, „General Introduction“, u: *Economy, Polity, and Society: British Intellectual History, 1750-1950*, ur. Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young (Cambridge University Press, 2000.), 4.
- 3 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.).
- 4 Stefan Collini, „General Introduction“, u: *Economy, Polity, and Society: British Intellectual History, 1750-1950*, ur. Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young (Cambridge University Press, 2000.), 4.
- 5 Stefan Collini, „General Introduction“, u: *Economy, Polity, and Society: British Intellectual History, 1750-1950*, ur. Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young (Cambridge University Press, 2000.), 4-5. i John W. Burrow, *Evolution and Society: A Study in Victorian Social Theory* (CUP Archive, 1966.), 228.
- 6 John W. Burrow, *Evolution and Society: A Study in Victorian Social Theory* (CUP Archive, 1966.), xi-xii.
- 7 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.).
- 8 John Wyon Burrow, ur. *The Origin of Species by Means of Natural Selection, or, The Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life* (Penguin Classics, 1985.), 1.
- 9 John Wyon Burrow, ur. *The Origin of Species by Means of Natural Selection, or, The Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life* (Penguin Classics, 1985.), 1.
- 10 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.).
- 11 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.) i Donald Winch, *John Wyon Burrow, 1935 – 2009* (www.sussex.ac.uk/cih/1-5-3.html, 9. 12. 2009.).
- 12 Naime, uz Burrowa, tu skupinu povjesničara činili su još Stefan Collini i Donald Winch, a njihov trogodišnji smjer povijesti i filozofije društvenih znanosti bio je poznat i kao *CMV*, odnosno *Concepts, Methods, and Values*. Donald Winch, *John Wyon Burrow, 1935 – 2009* (www.sussex.ac.uk/cih/1-5-3.html, 9. 12. 2009.).
- 13 Stefan Collini, Donald Winch, John Burrow, *That Noble Science of Politics: A Study in Nineteenth-century Intellectual History* (CUP Archive, 1983.), IX.
- 14 Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young, *History, Religion, and Culture: British Intellectual History, 1750-1950* (Cambridge University Press, 2000.), 10.
- 15 Stefan Collini, Donald Winch, John Burrow, *That Noble Science of Politics: A Study in Nineteenth-century Intellectual History* (CUP Archive, 1983.), 3.
- 16 John S. Dryzek, Stephen T. Leonard, „History and Discipline in Political Science“, u: *Regime and Discipline: Democracy and the Development of Political Science*, ur. David Easton, John G. Gunnell, Michael B. Stein (University of Michigan Press, 1995.), 29-30; Martin Loughlin, *Public Law and Political Theory* (Oxford University Press, 1992.), 25-26.
- 17 Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young, *History, Religion, and Culture: British Intellectual History, 1750-1950* (Cambridge University Press, 2000.), 9.

- 18 John W. Burrow, „The sense of the past“, u: *The Victorians*, ur. Laurence Lerner (Taylor & Francis, 1978.), 120.-153.
- 19 Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young, *History, Religion, and Culture: British Intellectual History, 1750-1950* (Cambridge University Press, 2000.), 9.
- 20 Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young, *History, Religion, and Culture: British Intellectual History, 1750-1950* (Cambridge University Press, 2000.), 10.-11.
- 21 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.).
- 22 www.britac.ac.uk/fellowship/directory/archive.asp?fellowsID=90 (8. 12. 2009.).
- 23 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.).
- 24 Postignuće Burckhardta, najočitijeg prethodnika Huizinge, u *The Civilization* [ustvari „Kultur“] *of the Renaissance in Italy*, nenarativne je prirode. Huizingino djelo, koje se spram kasnog srednjeg vijeka odnosilo kao Burckhardtovo prema renesansi, kako je i sam Huizinga želio, sadrži neke zastarjele elemente, ponajviše sam naslov i povremeno pribjegavanje organskim metaforama. Preuzeto iz: John Burrow, *A History of Histories* (London: Penguin Books, 2009.), 479. U međuvremenu ovo djelo je prevedeno i na hrvatski jezik: *Povijest povijesti. Epovi, kronike, romanse i ispitivanja od Herodota i Tukidida do dvadesetog stoljeća*. Prevela Maja Kućan (Zagreb: Algoritam, 2010.).
- 25 www.librarything.com/work/4522734 (4. 12. 2009.).
- 26 John Burrow, *A History of Histories* (London: Penguin Books, 2009.), XV.
- 27 Stefan Collini, „Intellectual historian who challenged assumptions about the ways that societies represent the past“, *Guardian*, 17. 11. 2009. (www.guardian.co.uk/books/2009/nov/17/john-burrow-obituary, 4. 12. 2009.).
- 28 John Burrow, *A History of Histories* (London: Penguin Books, 2009.), XIX.
- 29 Lars Hoffmann, *Die bedeutenden Historiker* (Wiesbaden, Marix Verlag, 2008.) 104.-105.
- 30 G. W. Bowersock, „Gibbon by J. W. Burrow“, *The Classical Review* 36/2 (1986.), 292.
- 31 G. W. Bowersock, „Gibbon by J. W. Burrow“, *The Classical Review* 36/2 (1986.), 293.
- 32 G. W. Bowersock, „Gibbon by J. W. Burrow“, *The Classical Review* 36/2 (1986.), 292.-293.
- 33 Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young, *History, Religion, and Culture: British Intellectual History, 1750-1950* (Cambridge University Press, 2000.), 15. i Donald Winch, *Riches and Poverty: An Intellectual History of Political Economy in Britain, 1750-1834* (Cambridge University Press, 1996.), 28.
- 34 Stefan Collini, Richard Whatmore, Brian Young, *History, Religion, and Culture: British Intellectual History, 1750-1950* (Cambridge University Press, 2000.), 10.
- 35 Donald Winch, *John Wyon Burrow, 1935 – 2009* (www.sussex.ac.uk/cih/1-5-3.html, 9. 12. 2009.).

Pro Tempore

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 8/9, 2010.-2011.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
godina VII, broj 8-9, 2010-2011.

Glavni i odgovorni urednik
Filip Šimetin Šegvić

Počasni urednik
André Burguière

Uredništvo
Tomislav Brandolica, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Filip Šimetin Šegvić,
Nikolina Šimetin Šegvić, Stefan
Treskanica

Urednici pripravnici
Marta Fiolić, Kristina Frančina, Sanda
Vučićić

Redakcija
Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Nikolina Šimetin Šegvić,
Filip Šimetin Šegvić, Stefan Treskanica,
Sanda Vučićić

Tajnica uredništva
Martina Borovčak

Recenzenti
dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Ivan Botica
Miodrag Gladović, d.i.e.
dr. sc. Borislav Grgin
dr. sc. Mirjana Gross
dr. sc. Željko Holjevac
dr. sc. Nenad Ivić
Branimir Janković, prof.
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
mr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Isao Koshimura
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Radivoj Radić
Danijel Rafaelić, prof.
dr. sc. Drago Roksandić
dr. sc. Relja Seferović
dr. sc. Boris Senker
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan

Lektura i korektura
Marta Fiolić
Ana Jambrišak
Vedrana Janković
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić
Tajana Vlaisavljević

Dizajn i priprema za tisak
Tomislav Vlainić
Lada Vlainić

Prijevodni s engleskog jezika
Tomislav Brandolica
Jelena Krilanović
Tina Kužić, prof.
Marko Lovrić
Marija Marčetić
Judita Mustapić
Andrea Pečnik
Marko Pojatina
Prijevodi s njemačkog jezika
Sara Katanec
Mirela Landsman Vinković
Azra Plićanić Mesić, prof.
Filip Šimetin Šegvić
Prijevodi s francuskog jezika
Marta Fiolić
Tea Šimičić
Marina Šegvić, prof.
Mihaela Vekarić
Prijevodi sa slovenskog i srpskog jezika
Krešimir Matešić
Prijevodi s talijanskog jezika
Marina Šegvić, prof.

Izdavač
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb

Tisak
ZT ZAGRAF

Naklada
Tiskano u 300 primjeraka

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo stavove
autora i ne predstavljaju nužno stavove
i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa financijski su
omogućili:
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
DTM GRUPA d.o.o.,
NARCOR d.o.o.,
TRANSPORTI KRAJAN d.o.o.,
HEMA d.o.o.,
KEMOKOP d.o.o.,
EUROGRAF d.o.o.,
Privatne donacije: S. S., M. F., prof.
dr. Drago Roksandić, Marko Lovrić,
Filip Šimetin Šegvić, Nikolina Šimetin
Šegvić, Tomislav Brandolica.

Redakcija časopisa Pro tempore svim
se donatorima iskreno zahvaljuje na
financijskoj podršci!
Redakcija se također posebno
zahvaljuje gospodinu Zlatku Ožboltu,
dia na trudu i pomoći. Zahvaljujući
njemu, put do izdavanja ovog broja
bio je mnogo lakši. Gospodinu Zoranu
Ivankoviću isto tako dugujemo veliku
zahvalu što nam je izašao u susret
prilikom tiskanja časopisa.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:
pt.redakcija@gmail.com
phillip.simetinsegvic@gmail.com